

7. Commission staff working document on crowdfunding in the EU Capital Markets Union. Brussels, 3.5.2016 SWD (2016) 154 final. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://ec.europa.eu/finance/general-policy/docs/crowdfunding/160428-crowdfunding-study_en.pdf.

8. Current State of Crowdfunding in Europe An Overview of the Crowdfunding Industry in more than 25 Countries: Trends, Volumes & Regulations. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.crowdfundinghub.eu/the-current-state-of-crowdfunding-in-europe/>

УДК 338.24: 334.012.64

Волосович Світлана Василівна
доктор екон. наук, професор,
професор кафедри фінансів КНТЕУ, e-mail: volosovich_sv@ukr.net

Апостолук Олеся Юріївна
аспірантка кафедри фінансів КНТЕУ, e-mail: ollessia.apostoliuk@gmail.com

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Проаналізовано інструменти державної фінансової підтримки малого інноваційного бізнесу. Виявлено особливості державного стимулювання інноваційної діяльності малих підприємств в Україні. Запропоновано шляхи вдосконалення державної фінансової підтримки малого інноваційного бізнесу в Україні.

Більшість високорозвинених країн світу спираються на інноваційну модель розвитку своїх економік. Нині першочерговою є проблематика фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Це обумовлює актуальність державної фінансової підтримки підприємств, орієнтованих у своїй діяльності на інновації. Особливе місце у цьому процесі займають малі підприємства, що мають високу мобільність реагування на потреби інноваційного розвитку.

В Україні фінансова підтримка інноваційного підприємництва здійснюється за рахунок фінансування прикладних наукових та науково-технічних розробок, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, витрати на створення інфраструктури відповідними міністерствами, державними агентствами й комітетами. На жаль, в Україні відсутня комерціалізація державних наукових розробок, оскільки не існує механізму фінансування впровадження національних досліджень підприємницьким сектором.

Пряму фінансову підтримку інноваційному бізнесу надає «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу», що є державною небанківською фінансово-кредитною установою. Його діяльність фінансується за рахунок коштів державного бюджету, вітчизняних та іноземних інвестицій, добровільних внесків і доходів від власної чи спільної фінансово-господарської діяльності. Для отримання фінансової підтримки Фондом мале підприємство повинно зареєструвати інноваційний проект в Державному реєстрі інноваційних проектів і пройти відбір. Фондом здійснюється постійний контроль над використанням коштів і досягнутими результатами, також може бути прийнято рішення про надання послідовних траншів з виконання проекту. В Україні за посередництва Фонду можуть надаватися такі види фінансової підтримки: повне безвідсоткове кредитування; часткове (50%) безвідсоткове кредитування; повна або часткова компенсація відсотків комерційних банків, що кредитують інноваційні проекти; державні гарантії комерційним банкам; майнове страхування реалізації інвестиційних проектів.

Передбачена також можливість надавати малим інноваційним підприємствам безповоротні цільові субсидії, субсидії на придбання і впровадження нових технологій, в тому числі, енергозберігаючих та екологічно чистих.

Податкові пільги є ще одним із напрямків фінансового стимулювання проведення інноваційної діяльності. Високі показники податкових пільг для науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт спостерігаються у Франції, Іспанії, Португалії, Чехії, Індії [2, с. 299]. Питома вага того виду податкових витрат, що становить найбільше навантаження на суб'єкт інноваційної діяльності змінюється із зміною життєвого циклу підприємства. На початковому етапі діяльності інноваційного підприємства податкові стимули слід застосовувати до нарахунків на фонд заробітної плати. На пізніших етапах його функціонування доцільно застосовувати податкові пільги, пов'язані з податком на додану вартість та податком на прибуток.

Проте в Україні суттєвих податкових пільг для малих інноваційних підприємств не надають. Малі підприємства, що здійснюють інноваційну діяльність, можуть тільки перейти на спрощену систему оподаткування зі сплатою єдиного податку за рахунок невеликої кількості працівників і товарообігу. На нашу думку, варто було б встановлювати найменшу ставку єдиного податку, відносячи малі інноваційні підприємства до першої категорії платників податків незалежно від обсягу річного доходу.

У країнах Європейського Союзу практикується не пряма фінансова підтримка з відповідного бюджету, а політика створення сприятливих умов для ведення інноваційної діяльності. Мається на увазі підтримка бізнес-інкубаторів, технопарків, технополісів, кластерів та інших подібних утворень з розвиненою інфраструктурою підтримки бізнесу. Яскравим прикладом є функціонування близько 200 «промислових районів» Італії різної спеціалізації. Таким чином кластерний підхід дозволяє малим підприємствам об'єднати ресурси і компетенції, що є недоступними для них при одноосібному функціонуванні та розвивати спільні фінансово- та ресурсо-витратні інноваційні проекти на всіх етапах інноваційної діяльності - від наукової ідеї до її втілення та комерціалізації готової продукції.

Особливістю українських кластерів є їх орієнтації на традиційні галузі промисловості, такі як сільське господарство, металургія, легка промисловість, будівництво. Майже в кожній області України проведені кластерні дослідження та розроблені програми та проекти їх впровадження. Як приклад можна привести будівельний кластер в Хмельницькій області, який об'єднує профільні підприємства, проектні, дизайнерські, торгові, юридичні фірми [3, с. 353). Створення даного кластеру сприяло впровадженню сучасних технологій в будівництво, випуску суміші «Церезіт», що виготовляється з місцевої сировини за нижчою, ніж імпорتنі аналоги ціною.

Розвиток кластерів в Україні гальмується складністю фінансування та планування їх розвитку через нестабільну економічну ситуацію, недостатню інформованість керівників підприємств і застарілі підходи до управління, що призводить до недовіри до ефективності кластерної моделі розвитку. У той час як кластеризація дозволяє малим підприємствам спільно реалізовувати великі національні інвестиційні та інноваційні проекти національного значення.

До того ж варто звернути увагу, що в усьому світі кластери утворюються для сприяння діяльності не традиційних, а інноваційних високотехнологічних видів діяльності, таких як машинобудування, біофармацевтика, електроніка. Україні варто орієнтувати свою кластерну політику на фінансування заходів щодо сприяння кластеризації несировинних галузей економіки.

Розвиток кластерів в Україні доцільно здійснювати на основі існуючих технопарків та індустріальних парків, таких як «Київська політехніка», що спеціалізується на біотехнологіях і системах спеціального і подвійного призначення; електронних технологіях на базі індустріального парку в с. Розівка у Закарпатті. Для впровадження інноваційних кластерів на такій основі необхідно збільшити пряме державне фінансування технопарків, індустріальних парків та бізнес-інкубаторів, які в Україні більшою мірою знаходяться на самофінансуванні.

Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами передбачено реалізацію проекту «Технополіс» зі створення інфраструктури інноваційного розвитку галузі високих технологій. Згідно з планом передбачається фінансування створення 5 інфраструктурних комплексів, очікуваний обсяг інвестицій 10,3 - 12,6 млрд грн, з них не менше 20% за рахунок державної підтримки. Очікуваний термін реалізації проекту 7-15 років [1, с. 17-21].

Таким чином, інноваційні проекти малого бізнесу підтримуються державою за допомогою прямих та непрямих фінансових інструментів. В Україні істотною проблемою в підтримці інновацій є відсутність взаємозв'язку між державою, наукою та підприємницької сектором.

Література

1. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України: аналіт. доп. (Сер. «Економіка», вип. 15) / О.В. Собкевич А. І. Сухоруков, А. В. Шевченко [та ін.]; під ред. Я. А. Жаліло. - К.: НІСД, 2014 - 152 с.
2. Петровська І.П. Податкові пільги як спосіб стимулювання інноваційної діяльності в Україні / І.П. Петровська // Вісник ЖДТУ. - 2013. - № 1 (63). - С. 299-301.
3. Щуцька Л.П. Особливості функціонування і розвитку кластерів на Хмельниччині / Л.П. Щуцька // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - № 5. – Т. 4. – С.351-355.

УДК 336

Гернего Юлія Олександрівна

к. е. н.,

доцент кафедри інвестиційної діяльності

ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,

IuliiaGern@ukr.net

ТЕХНОЛОГІЇ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ХАБІВ В УКРАЇНІ

Анотація: У тезах наведено трактування сутності та варіантів класифікації хабів. Наголошено на можливості реалізації та підтримки хабів в Україні. Запропоновано альтернативні технології для фінансування хабів відповідно до сучасних умов розвитку економіки.

В умовах глобальних викликів сучасного середовища досягнення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках можливе лише за рахунок становлення пріоритетів новітнього етапу технологічного розвитку. Зокрема, реалізація прогресивних змін шостого та сьомого технологічних укладів є можливим в контексті формування та подальшого розвитку сприятливого інноваційного середовища на макро-, мезо- та на мікро- рівні. Виникає потреба реалізації нових концептуальних засад, цілеспрямованих заходів та регуляторів інноваційного процесу. Цілепокладання та досягнення цілей інноваційного розвитку доцільно здійснювати з урахуванням, як існуючих технологій підтримки, які реалізуються на національному рівні, так і тенденцій та викликів глобалізованого розвитку. З огляду на зазначені вище прикладні аспекти, актуальності набуває обґрунтування кореляції між результативністю спеціально створеної інноваційної інфраструктури та фінансовими можливостями підтримки інновацій для підвищення результатів їх впровадження, забезпечення вищого ступеню розвитку національної економіки.

В контексті наукових досліджень можливостей підтримки інноваційної інфраструктури, зарубіжні автори обґрунтовують проблеми стосовно створення та